

ARBEIDSRETTEN

DOM

Avsagt: 20. april 2016

Saksnr.: 2/2016

Lnr.: 10/2016

Dommere: Tron Løkken Sundet
Eli Mette Jarbo
Liv Gjølstad
Kjell Bjørndalen
Terje Solberg
Stein Grøtting
Axel Thuve

Saken gjelder: Hvorvidt arbeidstidsordningen ved Idun-fabrikken gir rett til nedsettelse av arbeidstiden til 35,5 timer per uke

Landsorganisasjonen i Norge, med Norsk Advokat Nina Kroken
Nærings- og
Nytelsesmiddelarbeiderforbund

mot

1. Næringslivets Hovedorganisasjon Advokat Lars Fredrik Styren
2. Orkla Foods Norge AS

DOM

- (1) Saken gjelder spørsmålet om arbeidstidsordningen ved Idun avd. Rygge faller inn under arbeidstidsbilaget del A nr. 3 bokstav b om nedsettelse av den ukentlige arbeidstiden til 35,5 timer for døgnskuttet skiftordning og sammenlignbart turnusarbeid.
- (2) Partene er bundet av overenskomst for tariffperioden 2014–2016 mellom Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)/NHO Mat og drikke/Stabburet AS avd. Idun Rygge/Stabburet AS avd. Konservesfabrikk Rygge m.fl. på den ene siden og Landsorganisasjon i Norge (LO)/Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (NNN) på den andre siden (Idun-overenskomsten). Arbeidstidsbilaget er inntatt som bilag 1 til overenskomsten.
- (3) **Sakens bakgrunn**
- (4) Orkla Foods Norge AS (heretter Orkla Foods) er en av de største merkevareleverandørene av mat i Norge. Selskapet har om lag 1450 ansatte ved 12 fabrikker, blant annet på Rygge. Orkla Foods ble etablert i 2013 etter en fusjon av Stabburet og Rieber & Søn. På Rygge har selskapet to fabrikker: Idun og Nora. Idun-fabrikken produserer ketsjup, sennep, dressinger, sauser og eddik, hvor ketsjup utgjør om lag halvparten av produksjonen. Nora-fabrikken fremstiller grønnsaksprodukter, slik som sylteagurker, surkål mv.
- (5) Idun-fabrikken på Rygge har 60 ansatte, hvorav 15 ansatte omfattes av arbeidstidsordningen som skal prøves i denne saken. Den omtvistede arbeidstidsordningen er en følge av endringer i ketsjup-produksjonen. Dette arbeidet er inndelt i tre ledd: Tilberedning, linja og truck. Tilberedningen blander ingredienser fra kasser og paller som skal bli til ketsjuprøren. Dette arbeidet må begynne to timer før de øvrige leddene i produksjonen kan starte opp. Under arbeidet på linja tappes ketsjupen på flasker, flaskene merkes mv. Det siste stadiet – truck – er transport av flaskene til lager. En linje er dedikert til produksjon av ketsjup, mens de andre bytter på å fremstille andre produkter.
- (6) Frem til sommeren 2013 var arbeidet ved Idun organisert som vanlig to-skiftarbeid. I perioder med større etterspørsel hadde man døgnskuttet skift. Dette skjedde normalt i perioden frem til påske.
- (7) Da konserveringsmidlene ble fjernet fra ketsjup i 2013, var det nødvendig å endre arbeidstidsordningen. Ved produksjon av ketsjup med konserveringsmidler kunne driften stanses om natten uten at det var nødvendig å tømme og vaske anlegget. Etter at

konserveringsmidlene ble fjernet fra ketsjuprøren, måtte anlegget tømmes og vaskes ved stans over fire timer.

- (8) Bedriften la før sommeren 2013 frem forslag til ny arbeidstidsordning som skulle gjennomføres som en prøveordning fra uke 32. Det ble foreslått at ketsjuparbeidet skulle være døgnkontinuerlig annenhver uke. Det skulle fortsatt ved behov være mulig å endre ordningen til døgnkontinuerlig drift. I bedriftens presentasjon av prøveordningen heter det:

«- Vi må få kortere varslingsfrist for skiftbytte ved uforutsette hendelser. Denne må endres til 1 uke.

- Nye operatører inn i 3 skift syklus.

Arbeidstid 3 skift uke. Tilberedning må starte senest 03:00 på mandag for å redusere oppstartstid på linje 2. Vi må utnytte tilgjengelig tid på denne linjen for å levere måltall.»

- (9) De ansatte skulle arbeide etter en seksukersplan med slike ukeskift: Dag–kveld–natt–dag–kveld–dag. Arbeidstiden ville fordeles med 54 % dagtid, 32 % kveldstid og 15 % natt-tid. Den døgnkontinuerlige driften skulle gå fra mandag kl 05.00 til fredag kl 16.00. Enkelte ansatte som arbeidet med tilberedning måtte møte to timer før de andre arbeidstakerne, det vil si oppmøte kl 03.00 på mandagene i ukene med døgnproduksjon. Dette arbeidet ble dekket ved frivillighet blant de ansatte og kompensert med overtidstillegg.
- (10) Det var fortsatt behov for døgnkontinuerlig skift i perioder ved økt etterspørsel etter ketsjup. I forsøksordningen skulle slik endring av arbeidsplan kunne varsles med en ukes frist. Hovedtillitsvalgt ved Idun-fabrikken, Janne Torill Halvorsen, har forklart at det ikke var behov for endring av ordningen i prøveperioden, slik at den korte fristen ikke fikk praktisk betydning. I den ordningen som nå gjelder må endring til døgnkontinuerlig skift varsles med to ukers frist.
- (11) Den nye arbeidstidsordningen ble evaluert i oktober 2013. Det viste seg da å være uenighet om snittberegningen av arbeidstiden. Bedriften la til grunn at beregningen skulle bygge på ukentlig arbeidstid på 36,5 timer per uke. NNN-klubben anførte at beregningen skulle bygge på 35,5 timer per uke. Tvisteforhandlinger mellom bedriften og NNN-klubben ble gjennomført 10. oktober 2013. I protokollen er partenes anførsler gjengitt slik:

«NNN mener at turnusordningen/skiftordningen går inn under bilag 1 «Nedsettelse av arbeidstiden pr. 1. januar 1987 pkt. A 3B. Døgnkontinuerlig skiftarbeid og «sammenlignbart» turnusarbeid i Idun-overenskomsten. NNN mener at snittberegningen skal ligge på 35,5 timer pr uke. NNN kan ikke se at noen av de andre punktene passer da dette er en kontinuerlig 6 ukers turnus som innbefatter nattarbeid.

Bedriften mener

I uke 32/2013 startet bedriften ny skiftturnus for ansatte i produksjon, Turnusen innebærer at det produseres 2-skift annenhver uke og 3-skift annenhver uke.

Personalet er organisert i 3 grupper og jobber etter en turnus som går over 6 uker. I disse 6 ukene jobber en ansatt følgende ukeskift: dag-kveld-natt/dag-kveld-dag.

Det er flere arbeidede timer på dagskiftsukene enn kveld- og nattskiftsukene. Dette medfører at i en turnusperiode på 6 uker vil arbeidstiden fordele seg slik: 54 % dagtid, 32 % kveldstid og 15 % natt.

Arbeidsgiver har med basis i fordelingen av arbeidstid på dag, kveld og natt beregnet en snittberegning til 36,3 timer.»

- (12) Tvisten ble forhandlet mellom NNN og NHO Mat og drikke 24. mars 2014 og mellom LO og NHO 9. desember 2014. Partene kom ikke til enighet. LO, med NNN, tok ut stevning for Arbeidsretten 7. januar 2016. Hovedforhandling ble gjennomført 7.–8. april 2016. Tre partsrepresentanter og tre vitner avga forklaring.
- (13) **Partenes påstandsgrunnlag og påstander**
- (14) *Landsorganisasjonen i Norge*, med Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, har i korte trekk anført:
- (15) Arbeidstidsordningen ved Idun-avdelingen er «døgnskiftarbeid og sammenlignbart turnusarbeid» etter arbeidstidsbilaget del A nr. 3 bokstav b og gir rett til 35,5 timers arbeidsuke.
- (16) Arbeidstidsordningen ved Idun er spesiell fordi den har innslag av både skift og turnus. Den minner likevel mest om en turnusordning: Planen går ikke systematisk, den varierer fra uke til uke, og den begynner og avslutter på ulike tidspunkter. Den har heller ikke jevn fordeling av skiftbyttene. Spørsmålet er derfor om den er «sammenlignbar» med en døgnskiftordning. Dette må avgjøres på grunnlag av en ulempevurdering. Det er ikke grunnlag for å hevde at vilkåret «sammenlignbart» skal tolkes snevert.
- (17) Arbeidstidsbilaget del G presiserer at turnusordningen «som regel» vil være sammenlignbar med døgnskiftarbeid dersom arbeidet drives mer enn 5 timer hver natt. Tallfestingen av arbeidstimer i del G nr. 2 bokstav a gjelder helkontinuerlig turnus og er ikke relevant for vurderingen av hva som omfattes av del A nr. 3 bokstav b.
- (18) Kravet om 5 timers arbeid sikter til arbeidstid, ikke driftstid. Beregningen av arbeidstimene må bygge på en gjennomsnittsberegning. Med utgangspunkt i at nattarbeid er fra kl 21.00, vil den alminnelige turnusen ved Idun i gjennomsnitt ha 5,25 timer nattarbeid per uke. Dette oppfyller kravet i definisjonen i del G. I tillegg kommer nattimene fra periodene med døgnskiftarbeid.
- (19) Det må legges vekt på at arbeidet er fysisk krevende, og at det arbeides i et miljø med mye støy, støv og varme.

- (20) Under enhver omstendighet gjør omfanget av nattarbeid at ordningen omfattes av alternativet «døgnkontinuerlig» skiftarbeid. I «døgnkontinuerlig» ligger en avgrensning mot arbeid i helg, og ikke et krav om at arbeidet må gå døgnet og uken rundt. I tillegg til omfanget av nattarbeid, medfører ordningen svært tidlige oppmøter til dagskift og sene avslutninger av kveldsskift. Det må også legges vekt på at arbeidstidsordningen i lengre perioder er innrettet som en ordinær døgnkontinuerlig skiftordning.
- (21) Det er nedlagt slik påstand:
- «1. Arbeidstidsordningen ved Orkla Foods Norge AS Avd Rygge Idun omfattes av Overenskomst 2014-2016 for Idun, bilag 1 «Nedsettelse av arbeidstiden pr. 1. januar 1987», Del A, nr. 3, bokstav b «døgnkontinuerlig skiftarbeid og sammenlignbart turnusarbeid».**
2. Orkla Foods Norge AS v/styrets leder er forpliktet til å foreta etterbetaling i samsvar med påstandens punkt 1.»
- (22) *Næringslivets Hovedorganisasjon og Orkla Foods Norge AS* har i korte trekk anført:
- (23) Arbeidstidsordningen ved Idun-fabrikken er ikke «døgnkontinuerlig skiftarbeid og sammenlignbart turnusarbeid» etter arbeidstidsbilaget del A nr. 3 bokstav b. Det gjøres ikke gjeldende at arbeidstidsordningen omfattes av del A nr. 2 om vanlig to-skiftarbeid. Konsekvensen av at NHO og bedriften frifinnes, er at bedriften fortsatt kan praktisere 36,5 timers arbeidsuke.
- (24) Arbeidstidsordningen må for å omfattes av del A nr. 3 bokstav b påføre arbeidstakerne samme eller tilnærmet samme ulemper på grunn av ubekvem arbeidstid som de ville blitt påført ved døgnkontinuerlig skiftarbeid. Dette gjelder uten hensyn til om arbeidstidsordningen anses som en skiftordning eller turnusordning. Det følger blant annet av presiseringen i arbeidstidsbilaget punkt G nr. 1 bokstav b sammenholdt med NOU 1979:56 og ARD 2005 side 1 at dette er et strengt vilkår.
- (25) Presumsjonsregelen i del G nr. 1 bokstav b er ikke oppfylt. Det er driftstiden hver natt som er avgjørende. Driftstiden ved Idun-fabrikken overstiger ikke 5 timer hver natt. Regelen åpner uansett ikke for gjennomsnittsberegning av arbeidstid over en eller flere uker.
- (26) En to-skiftordning er ikke uten videre sammenlignbar med en døgnkontinuerlig ordning selv om den har innslag av nattarbeid. Den konkrete belastningen er avgjørende. Beregningen må ta utgangspunkt i den normen skiftarbeiderutvalget oppstilte i NOU 1979:56 side 69. Innslaget av nattarbeid er i dette tilfellet så begrenset at det ikke gir tilnærmet samme belastning som en døgnkontinuerlig ordning. Skiftarbeiderutvalget la til grunn at arbeidstakere som hadde en døgnkontinuerlig skiftordning hadde like mange skift

av hver type, det vil si 33,33 % nattskift. De ansatte ved Idun har 15 % nattskift. Døgnkontinuerlig skift i en 35,5 timers arbeidsuke har om lag 76 nattskift og 579,6 timer nattarbeid i året. De ansatte ved Idun har om lag 35 nattskift og 357 timer nattarbeid i året. Dette avviket er også større enn differansen på 8 % som Arbeidstilsynet godtar for helkontinuerlig skiftarbeid. Det er for øvrig ingen momenter som kan begrunne at ulempene er sammenlignbare med døgnkontinuerlig skiftordninger. Det er ingen holdepunkter i forarbeider eller andre kilder for at støv, støy, varme eller andre forhold er relevante i vurderingen.

- (27) Arbeidstidsordningen er under enhver omstendighet ikke en «døgnkontinuerlig» skiftordning. Arbeidet drives om natten mandag–torsdag annenhver uke. Dette er mindre enn halvparten av det som følger av definisjonen i del G nr. 1 bokstav a. Saksøker krever med andre ord samme nedsettelse av arbeidstiden som den som vil gjelde for en som har dobbelt så mye nattarbeid.
- (28) Ved vurderingen av ordningen kan det ikke legges vekt på at fabrikken i avgrensede perioder ved ekstraordinært behov har døgnkontinuerlig skift med 35,5 timers arbeidsuke. De ansatte blir kompensert for denne belastningen gjennom nedsettelse av arbeidstiden disse ukene. Det er heller ikke av betydning at arbeidet må begynne kl 03.00 for enkelte ansatte én mandag i perioden på seks uker. De arbeidstakerne som påtar seg dette arbeidet gjør det frivillig og blir kompensert med overtidsgodtgjørelse for de ekstra timene.

- (29) Det er nedlagt slik påstand:

«De saksøkte frifinnes.»

- (30) **Arbeidsrettens merknader**

- (31) *Arbeidsretten* har kommet til at saksøker må få medhold i påstandene og vil bemerke:

- (32) Idun-overenskomsten § 1 bestemmer at den ordinære arbeidstiden i gjennomsnitt ikke skal overstige 37,5 timer per uke. For øvrig skal arbeidstiden fastsettes etter forhandlinger mellom bedriften og arbeidstakerne eller innenfor rammene av overenskomstens bilag 1 «Nedsettelse av arbeidstiden per 1. januar» (arbeidstidsbilaget). Grensene for arbeidstiden er angitt slik i bilaget del A:

«A. Fra 1. januar 1987 gjennomføres følgende arbeidstidsnedsettelse:

1. Til 37,5 timer per uke:

Dagarbeidstid

2. Til 36,5 timer per uke:

Vanlig 2-skiftarbeid som verken går lørdag aften eller i helligdagsdøgnet.

3. Til 35,5 timer per uke:

- a. Arbeid som drives «hovedsakelig» om natten.
 - b. Døgnkontinuerlig skiftarbeid og «sammenlignbart» turnusarbeid.
 - c. 2-skiftarbeid og «sammenlignbart» turnusarbeid som «regelmessig» drives på søn- og/eller helligdager.
 - d. Arbeidstidsordninger som medfører at den enkelte må arbeide minst hver tredje søn- og/eller bevegelige helligdag.
4. Til 33,6 timer per uke:
- a. Helkontinuerlig skiftarbeid og «sammenlignbart» turnusarbeid.
 - b. Arbeid under dagen i gruver.
 - c. Arbeid med tunneldrift og utsprenning av bergrom under dagen.»

- (33) I bilaget del G «Nærmere om arbeidsmiljølovens § 46 (10)» er det i nr. 1 presiseringer av begrepene døgnkontinuerlig skiftarbeid og sammenlignbart turnusarbeid:

«a. Med døgnkontinuerlig skiftarbeid menes arbeid som drives 24 timer i døgnet, men som avbrytes søn- og helligdager.

I vanlige uker kan arbeidet legges til tiden fra kl 22.00 på søndager til kl 18.00 på lørdager, som vil si en driftstid på 140 timer.

b. Med sammenlignbart turnusarbeid menes en arbeidstidsordning som påfører arbeidstakerne samme eller tilnærmet de samme ulemper som døgnkontinuerlig skiftarbeid, som regel vil være tilfelle når arbeidet drives mer enn 5 timer hver natt, selv om det antall timer den enkelte arbeidstaker arbeider om natten vil ligge noe under det som vil være tilfelle om virksomheten ble drevet døgnet rundt.»

- (34) Arbeidstidsbilaget trekker opp grenser for den ukentlige arbeidstiden. Bilaget er en gjennomgående regulering ved at det er inntatt i de fleste overenskomster i LO–NHO-området. Det kan bare avtales kortere eller lengre ukentlig arbeidstid enn det som følger av nr. 1–5 dersom LO og NHO godkjenner dette, jf. blant annet ARD 2009 side 1 og ARD 2012 side 96. Når det gjelder bakgrunnen for arbeidstidsbilaget og forholdet mellom bilaget og arbeidstidsreglene i arbeidsmiljøloven, vises det til ARD 2005 side 1. Lovens forarbeider og andre utredninger av arbeidstidsspørsmål er i alminnelighet relevante kilder ved fastleggelsen av tariffavtalens regler, men gir ingen konkret veiledning i denne saken. Arbeidsretten går derfor ikke nærmere inn på dette.
- (35) NHO gjør gjeldende at arbeidstidsordningen faller utenfor del A nr. 3 bokstav b, men gjør ikke gjeldende at den omfattes av del A nr. 2. Partene er enige om at ordningen ikke er vanlig to-skiftarbeid som gir krav på nedsettelse av arbeidstiden til 36,5 timer. Arbeidsretten er enig i denne vurderingen. Advokat i NHOs forhandlingsavdeling, Oskar Rønbeck, forklarte at man som hovedregel faller tilbake på 37,5 timers arbeidsuke dersom partene ikke blir enige om hvor en arbeidstidsordning skal innplasseres i arbeidstidsbilaget. Rønbeck opplyste at NHO av praktiske grunner ikke har innvendinger mot at NHO Mat og drikke og bedriften i dette tilfellet praktiserer 36,5 timers arbeidsuke. Arbeidsretten

oppfatter dette slik at NHO mener det er en viss ulempe knyttet til arbeidstidsordningen som bør gi rett til en kortere ukentlig arbeidstid.

- (36) Innenfor de enkelte tariffområder kan det være arbeidstidsordninger som kan by på tvilsspørsmål når de skal vurderes opp mot alternativene i arbeidstidsbilaget del A. Også nye eller uvanlige arbeidstidsordninger må kunne innplasseres i arbeidstidsbilaget del A nr. 1–5, jf. ARD 2009 side 1. LO anførte i den saken at en arbeidstidsordning lå utenfor hva tariffpartene kunne ta høyde for ved utarbeidelsen av arbeidstidsbilaget i 1986, slik at det kunne anvendes en kortere arbeidstid per uke enn det som ellers ville følge av arbeidstidsbilaget. Arbeidsretten bemerket i avsnitt 42:

«LO kan heller ikke høres med anførselen om at arbeidstidsbilaget ikke gjelder for en arbeidstidsordning med 14-21 rotasjon. Selv om det dreier seg om en ekstraordinær ordning som var ukjent i 1986, må det antas at partene har ment at VO og arbeidstidsbilaget må komme til anvendelse også ved nye rotasjonsordninger. Arbeidstidsbilaget kan ikke være slik å forstå at det ved varianter som ikke uttrykkelig dekkes av ordlyden i punktene A 1-5 er grunnlag for å fastsette kortere arbeidstid som kompenserende tiltak for ulike HMS-belastninger.»

- (37) Det kan på samme måte ikke være grunnlag for å fastsette en lengre arbeidstid enn det som følger av det som saklig sett må være det riktige alternativet i arbeidstidsbilaget del A nr. 1–5. Dette utgangspunktet for anvendelsen av bilaget kan føre til at de ulike gruppene i arbeidstidsbilaget inneholder arbeidstidsordninger av svært ulikt innhold, slik NHO i og for seg har gjort gjeldende. Dette er i så fall en følge av hvordan arbeidstidsbilaget og arbeidstidsnedsettelsene er tariffestet, men gir ikke tilstrekkelig grunn til å se bort fra bilagets system.
- (38) Når ordningen er så vidt belastende at del A nr. 2 ikke er anvendelig, tilsier en motsetningsslutning i utgangspunktet at ordningen må falle inn under nr. 3, uten hensyn til om den naturlig lar seg henføre under bokstavene a–d.
- (39) Ved den nærmere innplasseringen av en arbeidstidsordning i bilaget del A må det legges vekt på arbeidstidsbilagets system og de vernehensyn som ligger til grunn for nedsettelsen av den ukentlige arbeidstiden for de ulike ordningene. Inndelingen i arbeidstidsbilaget del A nr. 1–5 bygger på en formodning om at bestemte arbeidstidsordninger vil medføre fysiske, psykiske eller sosiale ulemper som bør motvirkes gjennom nedsettelse av arbeidstiden. Disse ulempene er dels knyttet til arbeidets art og dels til arbeidstidens plassering. I den foreliggende saken er det først og fremst ulempene ved arbeidstidens plassering som er av betydning for vurderingen.
- (40) Partene er uenige om den alminnelige arbeidstidsordningen ved Idun må vurderes ut fra kriteriene for sammenlignbart turnusarbeid eller for døgnkontinuerlig skiftordning. På

bakgrunn av definisjonene av skift- og turnusordning i NOU 1979:56 side 13–14, mener Arbeidsretten at arbeidstidsordningen ved Idun har slike variasjoner i innretningen av arbeidet og fordelingen av arbeidstimene på dag, kveld og natt at den bør vurderes med utgangspunkt i momentene for sammenlignbare turnusordninger.

- (41) Spørsmålet er om de samlede ulemper med arbeidstidsordningen i bedriften gjør den til en turnusordning som er sammenlignbar med en døgnskiftordning, det vil si om den gir samme eller tilnærmet samme ulemper som en døgnskiftordning. Arbeidsretten bemerker at presumsjonsregelen i arbeidstidsbilaget del G nr. 1 bokstav b gir et eksempel på tilfeller hvor ordningen «som regel» er sammenlignbar med døgnskiftordning. Det typetilfellet som er definert i bokstav b gir ikke veiledning i denne saken. Hvorvidt turnusordningen ved Idun er sammenlignbar må derfor bygge på en bredere vurdering av arbeidstidsordningen og hvordan den er innrettet. Den rent tidsmessige fordelingen av arbeidstiden på dag, kveld og natt vil da bare være ett av flere momenter.
- (42) Utgangspunktet for vurderingen er de ulemper som følger av den ordinære arbeidstidsordningen med døgnskiftordning en uke i en periode på seks uker. Dette er dels knyttet til hvordan arbeidstimene fordeles på dag, kveld og natt, og dels på hvordan arbeidsplanen er satt opp. Hvorvidt arbeid er kompensert med overtidstillegg er ikke avgjørende. Periodene med døgnskiftordning ved ekstraordinært behov for ketsjup er en fast og nødvendig del av driften og kaster lys over hvilke ulemper som er knyttet til arbeidstidsordningen som ellers gjelder. Den døgnskiftordningen må derfor inngå i vurderingen av den ordinære arbeidstidsordningen. Det er ikke avgjørende at det i disse periodene gjelder en ukentlig arbeidstid på 35,5 timer i samsvar med del A nr. 3 bokstav b første alternativ. Videre må den tidlige oppstart av tilberedning av ketsjuprøre på mandager inngå i vurderingen av ordningen fordi dette er en forutsetning for arbeidstidsordningen som er innført. Den som utfører dette forberedende arbeidet, har deretter ordinært skift frem til kl 13.00.
- (43) Den nye driftsordningen forutsetter innslag av nattarbeid i det som tidligere var en vanlig to-skiftordning med overgang til døgnskiftordning ved behov. Selv ut fra NHOs anførsel om at nattid skal regnes fra kl 22.00, er det en ikke ubetydelig andel arbeid om natten: Om lag 35 nattskift og 357 nattimer. Innretningen på arbeidsplanen er slik at den forutsetter et tidligskift mandag i den døgnskiftordningen uken, hvor forberedelsen til arbeidet må begynne kl. 03.00 før arbeidstakeren deretter arbeider etter arbeidsplanen fra

kl 05.00 til 13.00. I tillegg kommer perioder med døgnkontinuerlig drift som samlet sett gir flere nattskift og nattimer. Endringer av arbeidstidsordningen kan iverksettes med 14 dagers varsel. I 2014, 2015 og 2016 har det vært henholdsvis 9, 8 og 11 uker med døgnkontinuerlig drift. Noen nærmere tallfesting av timer med nattarbeid er ikke nødvendig for vurderingen i den foreliggende saken. Arbeidsretten går heller ikke inn på når nattiden begynner etter bilaget del G punkt 1 bokstav b.

- (44) Nattarbeidet utføres bare fra mandag til og med torsdag. Denne innretningen av døgnkontinuerlig drift er i samsvar med praksis innenfor bransjen. Advokat i NHO Mat og drikke, Camilla Schrader Roander, har forklart at næringsmiddelindustrien ofte har døgnkontinuerlig drift fra mandag til torsdag, i stedet for frem til og med lørdag kl 18.00 slik definisjonen i del G nr. 1 bokstav a gir adgang til. Begrensningen av nattarbeidet ved Idun er mulig fordi skiftene er utvidet. Dagskift den første uken i ordningen går fredager fra kl 05.50 til 16.00. Kveldsskiftene i ordningen går fra kl 14.50 til kl 23.30, det vil si de har innslag av nattarbeid. Innretningen på skiftene er ujevn. Selv om nattarbeidet bare utgjør 15 % av arbeidet, er det utvilsomt belastninger knyttet til innretningen på dag- og kveldsskiftene. En slik ordning hører åpenbart ikke til de arbeidstidsordninger hvor arbeidstidsbilaget bygger på en ulempe som begrunner 36,5 timers arbeidstid per uke.
- (45) NHO har som argument for at ordningen faller utenfor del A nr. 3 bokstav b vist til at de ansatte er fornøyd med ordningen og mener den er gunstig. Arbeidstidsordningen bedriften og de ansatte har innført er spesiell. Partene er ikke kjent med tilsvarende ordninger i andre bedrifter. Ordningen er samtidig gunstig for begge parter: Den ivaretar HMS-hensyn så langt det er mulig og er søkt lagt opp slik at den reduserer ulempene for de ansatte. I tillegg gir den økonomiske fordeler for arbeidsgiver. Ketsjupproduksjonen avsluttes bare annenhver uke, og ordningen gir en fleksibilitet gjennom muligheten for overgang til døgnkontinuerlig drift. Den viser hvordan partene på en bedrift i fellesskap kan skreddersy arbeidstidsordninger for å møte nye utfordringer. Ordningen har på den annen side et betydelig innslag av nattarbeid og variasjoner i arbeidstidens begynnelse og slutt. Arbeidsretten mener derfor arbeidstidsordningen ved Idun mest naturlig hører inn under arbeidstidsbilaget del A nr. 3 bokstav b som en turnusordning som er sammenlignbar med en døgnkontinuerlig skiftordning hvor ukentlig arbeidstid er 35,5 timer.
- (46) Saksøker har krevd fastsettelsesdom for den tariffrettslige plikten til etterbetaling. Partene er enige om at dette er et spørsmål om eventuell overtidsgodtgjørelse for arbeidstid ut over

35,5 timer. Saksøker må derfor med en språklig presisering få medhold i påstandens punkt 2.

(47) Dommen er enstemmig.

SLUTNING

1. Arbeidstidsordningen ved Orkla Foods Norge AS Avd Rygge Idun omfattes av Overenskomst 2014–2016 for Idun, bilag 1 «Nedsettelse av arbeidstiden pr. 1. januar» del A nr. 3 bokstav b «døgnskiftarbeid og sammenlignbart turnusarbeid».
2. Orkla Foods Norge AS v/styrets leder er tariffrettslig forpliktet til å foreta etterbetaling i samsvar med påstandens punkt 1.

Tron Løkken Sundet
(sign.)

Eli Mette Jarbo
(sign.)

Liv Gjølstad
(sign.)

Kjell Bjørndalen
(sign.)

Terje Solberg
(sign.)

Stein Grøtting
(sign.)

Axel Thuve
(sign.)

Rett utskrift bekreftes: